

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Матеріали I Міжуніверситетської науково-
практичної конференції студентів, магістрантів
«Актуальні питання природничої науки та освіти»

20 квітня 2017 року

Випуск 10

Харків
2017

Кондратенко Анна, Божко Анна, Денисова Альона

ВИЗНАЧЕННЯ ПОСІВНОЇ ПРИДАТНОСТІ НАСІННЯ РОСЛИН-ІМОРТЕЛІВ БОТАНІЧНОГО САДУ ХНПУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Науковий керівник – к.б.н., доц. Я.В. Гончаренко*

В декоративному квітництві особливе місце займають рослини-імортелі, які культивуються в умовах відкритого ґрунту. Вони мають декоративний вигляд під час квітучання та зберігають його досить тривалий період, чому можливо їх використання у сухих букетах. Такі властивості мають окремі види родини Asteraceae, Роасеae та Plumbaginaceae і саме вони гармонізують ландшафтні композиції.

Рослини-імортелі вирощуються як однорічники, тому необхідно отримувати якісні насіння для подальшого їх культивування. Кожен вид характеризується певними термінами зберігання схожості насіння. Дослідженню декоративних Asteraceae в умовах ботанічних садів присвячені роботи М.Г. Могиляк, М.І. Скибіцької (2004). Особливості культивування деяких однорічних декоративних рослин розглядали Н.С Горбенко (2013), Г.Н. Федотов, М.Ф. Федотова, В.С. Шалаев (2016).

Пророщування насіння як в Україні, так і в інших країнах, є основним лабораторним методом перевірки якості насіння. Метод дозволяє визначати не тільки кількість пророслого насіння за встановлений державним стандартом термін, але й оцінити якісний стан проростків. Згідно із стандартом ГОСТ 12260–80 схожість повинна становити 40-85 %. Насіння пророщують протягом 10 днів. За результатами спостережень визначають схожість насіння, енергію проростання. Показник схожості використовують для визначення посівної придатності насіння. Енергія проростання – здатність насіння давати нормальні проростки за встановлений державним стандартом термін, більш короткий, ніж для визначення схожості. Цей показник визначають одночасно зі схожістю і він характеризує дружність проростання насіння.

Метою нашої роботи була перевірка посівної якості насіння, деяких імортелів, що зберігалось протягом шести років. Об'єкт дослідження – рослини-імортелі. Предмет дослідження – енергія проростання та схожість насіння, що зберігалось протягом шести років.

Дослід проводився в лабораторії оранжереї ХНПУ імені Г.С. Сковороди протягом лютого-березня 2017 року. Нами було обрано п'ять видів рослин-імортелів із трьох родин, характеристика яких наведена нижче.

Родина Asteraceae. *Helichrysum bracteatum* (Vent.) Wild. Австралійський багаторічник, який культивується на території ботанічного саду в якості однорічника. Квітки зібрані в кошики, а листочки обгортки мають білий, рожевий, жовтий колір. Квітучання починається в липні та закінчується із першими заморозками. *Ammobium alatum* R. Вг. також походить з Австралії. Багаторічник, який культивують як однорічник. Кошики із обгорткою білих і жовтих кольорів. Квітучання починається із червня та триває до заморозків. *Xerantemum annuum* L. має природні ареали у Середземномор'ї, півдні Західної

Європи, Передкавказзі, Криму. Це – однорічна рослина із кошиками білих, рожевих, лілових кольорів. Квітування відбувається протягом липня-вересня.

Родина Plumbaginaceae. *Limonium sinuatum* (L.) Mill. багаторічна рослина, яка культивується як однорічник. Її було інтродуковано з Малої Азії. Квітки фіолетового, рожевого, білого кольорів, що квітують із червня.

Родина Poaceae. Середземноморський *Lagurus ovatus* L. є однорічником із дуже декоративними суцвіттями. Квітування нетривале, лише протягом липня-серпня.

Для вищезазначених видів проводилось оцінювання посівних якостей насіння: чистота насіння та його вирівненість, зараженість хворобами та шкідниками. Для кожного виду відібрали по 100 насінин. Посів насіння здійснили 20.02.17 року в чашках Петрі на вологих серветках та у ґрунтову суміш. Пророщування проходило при температурі повітря 26°C при денному освітленні.

При перевірці лабораторної схожості першими з'явилися сходи *Ammobium alatum*. Їх проростання тривало до п'ятої доби. Схожість насіння становила 94%, а енергія проростання – 60%. Другими з'явилися сходи *Xeranthemum annuum*. Проростання насіння продовжувалось на 4-6 добу. Схожість насіння становила 16 %, а енергія проростання – 14 %. На третю добу з'явилися сходи *Helichrysum bracteatum* і їх проростання тривало до 8 доби. Схожість насіння – 34 %, а енергія проростання – 26 %. Сходи *Limonium sinuatum* з'явилися на четверту добу експерименту. В інші дні сходи не з'являлись. Схожість насіння та енергія проростання становила в цього виду по 1%. У *Lagurus ovatus* сходи зафіксовано на п'яту добу. Схожість насіння та енергія проростання по 4 %.

Перевірка оранжерейної схожості насіння рослин-імортелів показала наступні результати. *Limonium sinuatum* та *Helichrysum bracteatum* взагалі не утворили сходів. В *Ammobium alatum* та *Lagurus ovatus* сходи з'являлись протягом 6 діб. Схожість їх насіння склала по 46%, а енергія проростання – по 27 %. *Xeranthemum annuum* формували сходи також протягом 6 діб, але його схожість насіння була дещо менша – 39%, а енергія проростання – 24%.

Отримані нами результати дозволяють зробити висновки, що насіння *Ammobium* можна висівати і після шести років зберігання. Вони показали найкращі результати лабораторної та оранжерейної схожості, хоча, за літературними даними цей термін становить лише два роки. *Xeranthemum* показав трошки гірші результати, ніж *Ammobium*, хоча, згідно із літературними даними, його насіння зберігають схожість протягом двох-трьох років. *Limonium* зберігав схожість насіння протягом трьох років, і в нашому досліді саме він показав найгірші результати.